

Sayı : 38591462-010.07.03-2021-1354

06.05.2021

Konu : Salım ve Taşıma Kaydı Taslak Yönetmeliği Hk.

Sirküler No: 470

Sayın Üyemiz,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından Odamıza gönderilen 03.05.2021 tarihli e-posta yazısında;

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, çevrenin korunması ile yayılı kaynaklar ve sanayi kaynaklı çevre kirliliğinin azaltılması için kirleticilerin salım ve taşıma kaydının oluşturulmasına yönelik olarak "*Salım ve Taşıma Kaydı Taslak Yönetmeliği*"nin hazırlandığı bildirilmiştir.

Bu kapsamda, Ek-1'de yer alan Taslak Yönetmeliğe ilişkin görüş ve önerilerinizin, Ek-2'de sunulan "Görüş Bildirme Formu"na doldurularak **17.05.2021 tarihi mesai bitimine kadar** cevre@denizticaretodasi.org.tr adresine gönderilmesi hususunu bilgilerinize arz/rica ederim.

Saygılarımla,

İsmet SALİHOĞLU
Genel Sekreter

Ek:

- 1- Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Yönetmeliği Taslağı (24 sayfa)
- 2- Görüş Bildirme Formu (1 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

- Tüm Üyeler (WEB sayfası)
- GİSBİR (Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Derneği)
- Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği
- Yalova Altınova Tersane Girişimcileri San.ve Tic.A.Ş.

Bilgi:

- İMEAK DTO Çevre Komisyonu
- İMEAK DTO Meslek Komite Başkanları

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanuna göre Güvenli Elektronik İmza ile İmzalanmıştır.

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.denizticaretodasi.org.tr/enVision/Dogrula/LCK29B>
Bilgi için: Alper Mergen **Telefon:** 0212 252 01 30/246 **E-Posta:** alper.mergen@denizticaretodasi.org.tr
Meclis-i Mebusan Caddesi No:22 34427 Fındıklı-Beyoğlu-İSTANBUL/TÜRKİYE
Tel : +90 (212) 252 01 30 (Pbx) **Faks:** +90 (212) 293 79 35
Web: www.denizticaretodasi.org.tr **E-mail:** iletisim@denizticaretodasi.org.tr **KEP:** imeakdto@hs01.kep.tr

KİRLLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması ile yayılı kaynaklar ve sanayi kaynaklı çevre kirliliğinin azaltılması için kirleticilerin salım ve taşıma kaydının oluşturulmasına yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Kirletici salım ve taşıma kaydı, çevresel konularda karar verme süreçlerine halkın katılımını kolaylaştırmak ve çevre kirliliğini önlemeye ve azaltmaya katkı sağlamak amacıyla oluşturulan halkın erişimine açık elektronik veri tabanıdır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu yönetmelik Ek-1 listesinde belirtilen faaliyetlerden herhangi birinin gerçekleştirildiği tesisleri kapsar.

(2) Bu yönetmelik, bilginin mevcut ve kullanılabilir olması durumunda yayılı kaynaklardan salımlara ilişkin bilgiyi kapsar.

(3) Askeri tesisler, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile yeni ürün ve süreçlerin test edilmesi için kullanılan işletmeler veya işletme bölümleri ile nükleer santraller bu yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesine ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 104 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alan: Tesisin coğrafi konumunu,
- b) Arazi ıslahı: 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği Ek 2/A’da tanımlandığı haliyle D2 atık bertarafı işlemi,
- c) Atık: Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan her türden madde veya cismi,
- ç) Atık bertarafı: Aynı Yönetmelik Ek 2/A’da öngörülen işlemlerden herhangi birini,
- d) Atık geri kazanımı: Aynı Yönetmelik Ek 2/B’de öngörülen işlemlerden herhangi birini,
- e) Atıkların geri dönüşümü: Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan her türlü işlemi,
- f) Atıksu: 8/1/2006 tarihli ve 26047 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde tanımlandığı haliyle kentsel, evsel ve endüstriyel atıksular ile içerdiği maddeler nedeniyle hukuki düzenlemeye tabi tutulmuş diğer kullanılmış atıksuları,
- g) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
- ğ) Derine enjeksiyon: Aynı Yönetmelik Ek 2/A’da tanımlandığı haliyle D3 atık bertarafı işlemi,
- h) Halk: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını, Türkiye’de yaşayan yabancıları, ulusal mevzuat çerçevesinde bir ya da birden fazla gerçek veya tüzel kişi ile bunların birliklerini, kuruluşlarını veya gruplarını,
- ı) İl Müdürlüğü: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünü,

- i) İşletmeci: Tesisin tamamını veya bir kısmını işleten ve mülkiyet hakkı, kiralama veya diğer kanuni yetkilerle kullanma hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,
- j) İzin: Çevre Kanununun 11 inci maddesi kapsamında Bakanlık tarafından verilen çevre iznini ya da lisansını,
- k) Kirletici: Özellikleri ve çevreye girişi açısından hem çevre hem de insan sağlığına zararlı olabilecek madde veya madde grubunu,
- l) KSTK: Kirletici Salım ve Taşıma Kaydını,
- m) Madde: Radyoaktif maddeler hariç olmak üzere, herhangi bir kimyasal element veya bunun bileşiklerini,
- n) Raporlama yılı: Kirleticilerin salımları ve tesis dışına taşınmaları ile ilgili verilerin ait olduğu takvim yılını,
- o) Salım: İnsan faaliyeti sonucunda; dökülme, yayılma, boşaltma, enjekte etme, bertaraf etme, atma ile atık su arıtımıyla sonuçlanmayan kanalizasyon sistemleri üzerinden salım dahil olmak üzere; kasıtlı veya kazara, rutin veya rutin olmayan şekilde olup olmadığına bakılmaksızın kirleticilerin çevreye bırakılmasını,
- ö) Taşıma: Atıkların geri kazanım veya bertaraf edilmesi için ya da atıksudaki kirleticilerin atıksu arıtma tesisinde arıtılması için tesis sınırları dışına çıkarılmasını,
- p) Tehlikeli atık: Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tehlikeli atık olarak tanımlanan her türden madde veya cisim,
- r) Tehlikesiz atık: Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tehlikesiz atık olarak tanımlanan her türden madde veya cisim,
- s) Teknik birim: Bu Yönetmeliğin Ek-1'inde belirtilen faaliyetlerden bir veya birden fazlası ile söz konusu alanda yürütülmekte olan faaliyetlerle teknik bağlantısı olan ve emisyon ile kirlilik üzerinde etki oluşturabilecek doğrudan ilişkili herhangi diğer faaliyetlerin gerçekleştirildiği; tüm ekipman, yapı, boru, makine, alet, yükleme ve boşaltma alanlarını kapsayan sabit teknik üniteyi,
- ş) Tesis: Aynı alanda bulunan ve aynı gerçek ya da tüzel kişi tarafından işletilen bir ya da birden fazla sayıdaki teknik birimi,
- t) Yayılı kaynaklar: Toprak, hava ve su ortamlarına salınan ve birleştiğinde bu ortamlara etkisi önemli olabilecek kirleticiler için her bir münferit kaynaktan rapor toplamanın uygulamada imkânsız olduğu çok sayıdaki küçük veya dağınık halde bulunan kaynakları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 5 – (1) Bakanlık;

- a) Bu Yönetmeliğin Ek-1'inde belirtilen tesislerin ulusal envanterini düzenlemek ve envanter kayıtlarını güncel tutarak muhafaza etmekle,
- b) KSTK'nın oluşturulması ve uygulanması ile ilgili her türlü idari ve teknik usul ve esası düzenlemekle,
- c) KSTK kayıtlarını düzenlemek ve güncel tutarak muhafaza etmekle,
- ç) İşletmeciler tarafından sunulan yıllık raporların uygunluğunu kontrol ederek onaylamakla,
- d) Gerekirse Bu Yönetmeliğin Ek-1'inde listelenen faaliyetleri ve kapasite eşik değerlerini değiştirmekle,
- e) Gerekirse Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde listelenen kirleticileri ve veri yayınlama eşik değerlerini değiştirmekle,

- f) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili kılavuzları hazırlamakla,
g) KSTK'da oluşan veriyi ve/veya toplulaştırılmış veriyi ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile halkın erişimine sunmakla,
ğ) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili diğer her türlü tedbiri almakla yetkili ve sorumludur.

İl Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 6 – (1) İl Müdürlüğü;

- a) İşletmeciler tarafından sunulan yıllık raporların ilk kontrolünü ve veri doğrulama çalışmasını yapmakla,
b) Gerekirse yerinde inceleme yapmakla,
c) Gerekirse işletmecilerden veri doğrulama çalışmalarına yönelik bilgi ve belge talep etmekle,
ç) Veri doğrulama raporlarını Bakanlığa sunmakla,
d) Tesisin yıllık raporunu reddettiyse Bakanlığa veri ret raporlarını sunmakla yetkili ve sorumludur.

İşletmecilerin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 7 – (1) İşletmeciler;

- a) Tesisi KSTK sistemine kaydettirmekle,
b) İşletmecinin değişmesi veya tesiste KSTK raporlamasını etkileyebilecek herhangi bir değişiklik olması durumunda KSTK'da gerekli güncellenmenin yapılabilmesi için Bakanlığa bildirmekle,
c) Yıllık raporları tesisler için belirlenen zaman diliminde, Bakanlıkça belirlenen biçimde sunmakla,
ç) Bakanlığın ve/veya İl Müdürlüğünün reddettiği raporları düzeltmek ve talep edilmesi durumunda onaylama ve/veya veri doğrulama çalışmalarına yönelik bilgi ve belge sunmakla,
ç) Yıllık raporlarda sunulan bilgilerin eksiksiz ve nitelikli olmasını sağlamakla yetkili ve sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KSTK Sistemine Kayıt ve Değişiklik

Tesisin KSTK sistemine kayıt olması

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmeliğin Ek-1'inde listelenen faaliyetlerden biri ya da birkaçını yürütmekte olan her bir tesisin işletmecisi;

- a) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girme tarihinde halihazırda faaliyette olan tesisler için Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinin ardından 3 ay içerisinde,
b) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girme tarihinden sonra kurulan tesisler için söz konusu tesise ilişkin izin alındığı tarihten itibaren 3 ay içerisinde veya
c) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girme tarihinden sonra gerçekleşecek olan kapasite veya faaliyet değişikliği sonucunda KSTK raporlaması yükümlülüğü oluşan tesisler için değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde Bakanlık KSTK sistemine kayıt olur.

(2) KSTK sistemine kayıt olmak için tesis, Bu Yönetmeliğin Ek-2'sinde belirtilen bilgileri Bakanlığın belirleyeceği şekilde sunar.

Kayıtta değişiklik yapılması

MADDE 9 – (1) Tesisin KSTK kayıt bilgilerinin veya işletmecisinin değişmesi veya tesiste KSTK raporlama zorunluluğunu etkileyebilecek herhangi bir değişiklik meydana gelmesi durumunda; işletmeci 30 gün içerisinde Bakanlığa KSTK kaydında değişiklik yapılmak üzere yazılı olarak bildirir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasındaki bilginin alınmasından sonraki 30 gün içerisinde Bakanlık KSTK'yı günceller.

Tesisin faaliyetine son vermesi

MADDE 10 – (1) Tesisin faaliyetine son vermesi durumunda işletmeci 30 gün içerisinde Bakanlık yazılı olarak bilgilendirir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasındaki bilginin alınmasından sonraki 30 gün içerisinde Bakanlık KSTK'yı günceller.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Raporlama Gereklilikleri

Raporlama

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmeliğin Ek-1'inde belirtilen faaliyetlerden biri veya daha fazlasında, ilgili kapasite eşiklerinin üzerindeki her bir tesisin işletmecisi, aşağıda sıralananlara dair bilginin ölçüme, hesaplama veya tahmine dayalı olduğunu da belirterek;

a) Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde belirtilen kirleticilerin havaya, suya ve toprağa salım miktarlarını,

b) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen arazi ıslahı ve derine enjeksiyon ile ilgili bertaraf etme faaliyetleri hariç olmak üzere; yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların ve yıllık toplam miktarı 2000 tonu aşan tehlikesiz atıkların geri kazanım veya bertaraf için tesis dışına taşınması durumunda; geri kazanım ve bertaraf için ayrı ayrı olacak şekilde, taşınan atığın toplam miktarlarını ve tehlikeli atıkların sınırlar ötesi hareketleri için geri kazanım veya bertaraf firmasının adı ve adresi ile geri kazanım veya bertaraf etme işleminin yapıldığı yeri,

c) Kanalizasyon sistemleri aracılığı ile yapılan taşımalar dahil olmak üzere; atıksu arıtımı için tesis dışına taşınan atıksudaki bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde anılan kirleticilerin miktarları ile ilgili atıksu arıtma tesisinin adı, adresi ve bulunduğu nehir havzasını Bakanlığa yıllık olarak raporlar.

(2) Arazi ıslahı veya derine enjeksiyon bertaraf işlemlerine tabi olan atık, yalnızca atığın kaynağı olan tesisin işletmecisi tarafından toprağa salım olarak bildirilir.

(3) Verilerin ölçüm veya hesaplama yapılarak belirlendiğinin belirtilmesi halinde, hangi analitik metot ve/veya hesaplama metodunun kullanıldığı bildirilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında rapor edilen bu Yönetmeliğin Ek-3'ündeki salımlar, tesis alanındaki bu Yönetmeliğin Ek-1'ne dahil olan faaliyetlerdeki tüm kaynaklardan gelen tüm salımları içerir.

(5) Bu maddenin birinci fıkrası ile dördüncü fıkrası arasında belirtilen bilgiler, tüm kasıtlı, kazara, rutin ve rutin olmayan faaliyetlerin toplamından kaynaklanan salımlar ve taşımalara ilişkin bilgileri içerir. İşletmeciler bu bilgileri paylaşırken, varsa kazara meydana gelen tüm salımlarla ilgili veriyi de belirtir.

(6) İşletmeci, tesisin salımları ile taşımaları hakkında raporlama için gereken bilgileri gereken sıklıkta toplar.

(7) İşletmeci raporu hazırlarken bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına uygun ve Bakanlık tarafından onaylanmış olmaları halinde uluslararası geçerli metotlara göre izleme verilerini, emisyon faktörlerini, kütle denge denklemlerini, dolaylı izleme veya diğer hesaplamaları, mühendislik kararlarını ve diğer metotları içeren en iyi bilgileri kullanır.

(8) Bu Yönetmelik uyarınca Bakanlığa bilgi verirken işletmeci, bu Yönetmeliğin Ek-4'ünde belirtilen formatta Bakanlık tarafından oluşturulan ve yönetilen elektronik veri tabanını kullanır.

(9) İşletmeci, tesisin raporlama yılının tamamında faaliyet gösterip göstermediğinden ve tesisin yarı zamanlı ya da mevsimsel çalışıp çalışmadığından bağımsız olarak, o raporlama yılı için Bakanlığa yıllık rapor sunmakla yükümlüdür.

Kayıt tutma yükümlülüğü

MADDE 12 – (1) İşletmeci, rapor edilen bilgilerin elde edildiği verilerin kayıtlarını ve bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen bilgileri ilgili raporlama yılının sonundan itibaren beş yıl boyunca, Bakanlık ve İl Müdürlüğü tarafından gerektiğinde incelenebilmeleri için muhafaza eder.

(2) Bu kayıtlar ayrıca verilerin toplanması için kullanılan yöntemi de içerir.

Gizlilik

MADDE 13 – (1) İşletmeci herhangi bir bilginin halka açık KSTK sisteminin dışında bırakılmasını istediği takdirde, ilgili bilgiyi ve gizlilik talebinin nedenlerini belirtmek suretiyle Bakanlığa gizlilik talebinde bulunur.

(2) Bakanlık, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca her türlü gizlilik talebini karara bağlar.

(3) Bilginin Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca veya Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca gizli tutulduğu durumlarda Bakanlık, gizlilik talebinde bulunan her bir tesis için gizli tutulan bilgi türünü ve bilginin gizli tutulma nedenini ayrı ayrı belirtir.

Raporlama, doğrulama ve onay için son tarihler

MADDE 14 – (1) Her bir raporlama yılına ait bilgilerin işletmeci tarafından raporlanması için son tarih bir sonraki yılın 31 Mart günüdür.

(2) Her bir raporlama yılına ait bilgilerin İl Müdürlüğü tarafından doğrulanması için son tarih bir sonraki yılın 30 Haziran günüdür.

(3) Her bir raporlama yılına ait bilgilerin Bakanlık tarafından onaylanması için son tarih bir sonraki yılın 30 Eylül günüdür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Halkın Erişimine Açık KSTK'nın İçeriği, Tasarımı ve Yapısı

Halkın erişimine açık KSTK'nın oluşturulması

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin gizlilik ile ilgili 13 üncü maddesi göz önünde tutularak Bakanlık halkın erişimine açık bir KSTK oluşturup güncel tutarak muhafaza eder.

Halkın erişimine sunulan KSTK'nın içeriği

MADDE 16 – (1) KSTK'nın;

a) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken kirletici salımlarından, havaya salımı bu Yönetmeliğin Ek-3'ü sütun 1a'da belirtilen eşik değerleri aşanlarına,

b) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken kirletici salımlarından, suya salımı bu Yönetmeliğin Ek-3'ü sütun 1b'de belirtilen eşik değerleri aşanlarına,

c) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken kirletici salımlarından, toprağa salımı bu Yönetmeliğin Ek-3'ü sütun 1c'de belirtilen eşik değerleri aşanlarına,

ç) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların miktarlarına,

d) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken yıllık toplam miktarı 2000 tonu aşan tehlikesiz atıkların miktarlarına,

e) İşletmeci tarafından bildirilmesi gereken tesis dışına taşınan atıksu kirleticilerinin bu Yönetmeliğin Ek-3'ü sütun 1b'de belirtilen eşik değerleri aşanlarına,

f) Bilginin mevcut olduğu durumlarda bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde atıfta bulunulan yayılı kaynaklardan kaynaklanan kirletici salımlarına

g) Halkın erişimine sunulan KSTK'nın tasarımı ve yapısına

ilişkin bilgileri halkın erişimine açıktır.

Halkın erişimine sunulan KSTK'nın tasarımı ve yapısı

MADDE 17 – (1) Salımlar ve taşımaların sorgulanabilmesi ve tespit edilebilmesi amacıyla Bakanlık,

a) Tesis ve varsa tesis ana şirketine dair bilgiler ile ilgili nehir havzası dâhil olmak üzere tesisin coğrafi konumuna,

b) Tesisin faaliyetine,

c) Duruma göre kirleticilere veya atıklara,

ç) Kirleticinin salındığı her çevresel ortama (hava, su, toprak),

d) Duruma göre atıkların tesis dışına taşınmasına ve bunların gittiği yerlere,

e) Atıksudaki kirleticilerin tesis dışına taşınmasına,

f) Yayılı kaynaklara

ilişkin olarak hem veriyi hem de toplulaştırılmış veriyi halkın erişimine sunarak KSTK'yı yayınlamaktadır.

(2) KSTK, normal işletme koşulları altında bilginin devamlı ve hazır bir şekilde internet üzerinden veya diğer elektronik araçlar aracılığıyla erişilebilir olmasını sağlamak amacıyla halkın erişimine azami derecede kolaylık tanımak üzere tasarlanmıştır.

(3) KSTK tasarımı, gelecekte geliştirilme ihtimalini göz önünde bulundurarak en az son on raporlama yılını kapsayacak şekilde önceki raporlama yıllarında bildirilen bütün verileri içerir.

ALTINCI BÖLÜM

Yayılı Kaynaklardan Salımlar

Yayılı kaynaklardan salımlar

MADDE 18 – (1) Bakanlık, yayılı kaynaklardan salımlara ilişkin bilgiyi, bu türden bilginin mevcut olduğu durumlarda, KSTK'nın belirli bir bölümüne dahil eder.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgiler, kullanıcıların yeterli bir coğrafi ayrıma göre yayılı kaynaklardan gelen kirletici salımlarını sorgulamalarına ve tespit etmelerine imkan verecek şekilde düzenlenir ve verinin elde edilmesi için kullanılan metoda ilişkin bilgileri de içerir.

(3) Bakanlık, KSTK'da yayılı kaynaklardan salımlara ilişkin hiçbir veri olmadığı durumlarda, uluslararası geçerli metotlar kullanarak ilgili kirleticilerin bir veya birden fazla yayılı kaynaktan salımının izlenmesini başlatmak için tedbirler alır.

YEDİNCİ BÖLÜM

KSTK Verisinin Kalite Güvencesi, Değerlendirmesi, Doğrulanması ve Onayı

Kalite güvencesi ve değerlendirilmesi

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmeliğin dördüncü bölümünde belirlenen raporlama gerekliliklerine tabi olan tesisin işletmecisi, raporlanan bilgilerin kalitesini temin etmekle sorumludur.

(2) Bakanlık, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen tesislerin işletmecilerinin sağladığı verilerin kalitesini tutarlı, eksiksiz ve güvenilir olmaları açısından değerlendirir.

Veri doğrulama ve onay sürecinin aşamaları

MADDE 20 – (1) İşletmeciden yıllık raporun alınması üzerine, İl Müdürlüğü yıllık raporda sunulan bilgilerin geçerliliğini denetlemek için gerekli kontrolleri yapar.

(2) Sunulan bilginin eksik olması ya da hatalı görünmesi halinde, İl Müdürlüğü sorunlu hususlar hakkında işletmeciyi bilgilendirir ve işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, tamamlayıp düzeltmesini ister.

(3) İşletmeci tarafından düzeltilen rapor İl Müdürlüğü tarafından ikinci kontrole tabi tutulur, raporun uygun olması durumunda İl Müdürlüğü raporu doğrular, yine uygun olmaması durumunda işletmeciyi bilgilendirir ve işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, tamamlayıp düzeltmesini ister.

(4) İşletmeciden alınan yıllık raporun İl Müdürlüğünce üçüncü kez reddedilmesi durumunda, İl Müdürlüğü sorunlu hususların belirtildiği bir ret raporu hazırlar ve raporu Bakanlığa iletir, bir nüshasını da işletmeciye gönderir.

(5) İl Müdürlüğü yıllık raporu doğruladığında Bakanlığa da bilgi verir.

(6) Bakanlık, İl Müdürlüğü tarafından doğrulanmış yıllık raporu teslim aldığı anda, yıllık raporu onaylamak için tüm uygun kontrolleri yapar.

(7) Doğrulanmış bir yıllık rapordaki bilginin eksik olması ya da hatalı görünmesi halinde, Bakanlık sorunlu hususlar hakkında İl Müdürlüğünü bilgilendirir; ayrıca İl Müdürlüğünün işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, tamamlamasını ve düzeltmesini talep etmesini ister.

(8) Bakanlığın doğrulanmış bir yıllık raporu ikinci kez onaylamaması halinde, Bakanlık doğrudan işletmeci ile temasa geçer ve işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, tamamlayıp düzeltmesini ister ve konuya ilişkin İl Müdürlüğünü bilgilendirir.

(9) Bakanlığın İl Müdürlüğünden bir ret raporu alması halinde, Bakanlık doğrudan işletmeci ile temasa geçer ve işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, tamamlayıp düzeltmesini ister ve konuya ilişkin İl Müdürlüğünü bilgilendirir.

(10) Bakanlık yıllık raporu onayladığında işletmeciye bilgi verir ve konuya ilişkin İl Müdürlüğünü bilgilendirir.

(11) Bakanlığın onaylamış olduğu yıllık raporda yer alan bilgilerin doğru olmayabileceğinin anlaşılması halinde, Bakanlık doğrudan işletmeci ile temasa geçip konu ile ilgili açıklama talep eder ve gerekli olduğunda işletmeciden bilgileri, belirleyeceği süre içerisinde, düzeltmesini ve yıllık raporu Bakanlığa yeniden sunmasını ister.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Bilgilere Erişim

Bilgilere erişim

MADDE 21 – (1) Çevre Kanunu ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca Bakanlık, KSTK'yı hiçbir ücret talep etmeden internet aracılığıyla yayarak halka açar.

(2) KSTK'ya ilişkin bilgilere halkın doğrudan elektronik araçlarla kolayca erişemediği ve talep ettiği durumda, Bakanlık tarafından bilgi halka sunulur.

(3) Birbirini takip eden her bir raporlama yılı için raporlama yılının bitiminden sonraki 12 ay içerisinde KSTK bilgileri halka açık hale getirilecektir.

Halkın katılımı ve adalete erişim

MADDE 22 – (1) Bakanlık, KSTK'nın işleyişine ilişkin her türlü yorumu, bilgiyi, analizi veya görüşleri sunmak üzere halka imkan tanır.

(2) Bakanlık, gerektiğinde, halkın sunduğu görüşleri KSTK'nın iyileştirilmesi için değerlendirir ve bu değerlendirmenin sonucu hakkında halkı bilgilendirir.

(3) Halkın çevresel bilgiye erişimine ilişkin konularda adalete erişim, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca garanti altına alınır.

DOKUZUNCUBÖLÜM

Diğer ve Nihai Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden işletmeci hakkında Çevre Kanununun ilgili maddeleri uyarınca idari yaptırım uygulanır.

Kılavuzlar

MADDE 24 – (1) Aşağıdaki hususlar da dâhil olmak üzere, Bakanlık bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili kılavuzları yayınlar:

- a) Raporlama usulleri,
- b) Rapor edilecek veriler,
- c) Kalite güvencesi ve değerlendirmesi,
- ç) Onaylanmış salım belirleme ve analitik metotlar ile numune alma metotlarının belirtilmesi
- d) Doğrulama prosedürleri.

(2) Bakanlık, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen kılavuzları Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonraki altı ay içerisinde yayınlar.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik, Avrupa Kirlenici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik Ek-1’de yer alan faaliyetlerden;

- a) Enerji sektörü ile metal üretimi ve işlenmesi için yayımı tarihinde,
- b) Mineral/maden sanayisi ve kimya sanayisi için yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,
- c) Atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi için yayımı tarihinden itibaren iki yıl sonra,
- ç) Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ile diğer faaliyetler için yayımı tarihinden itibaren üç yıl sonra yürürlüğe girer.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girme tarihinden sonraki ilk raporlama yılı, ilk tam takvim yılıdır.

(3) Bu Yönetmeliğin KSTK’nın halka açılması ile ilgili hükümleri Bakanlıkça belirlenen tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

Ek – 1
Faaliyetlerin Listesi

Sayı	Faaliyet	Kapasite Eşiği
1.	Enerji sektörü	
(a)	Madeni yağ ve gaz rafinerileri	*
(b)	Gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri	*
(c)	Termik santraller ve diğer yakma sistemli tesisler	Yakma sistemi ısı gücü 50MW ve üzeri
(d)	Kok fırınları	*
(e)	Kömür değirmenleri	Saatte 1 ton ve üzeri kapasiteli
(f)	Kömür ürünleri ve katı dumansız yakıt imal edilen tesisler	*
2.	Metal üretimi ve işlenmesi	
(a)	Metal cevheri (sülfür cevheri dahil) kavurma veya sinterleme tesisleri	*
(b)	Sürekli döküm dahil olmak üzere pik demir veya çelik üretilen tesisler (birincil veya ikincil ergitme)	Saatte 2,5 ton ve üzeri kapasiteli
(c)	Demir içeren metallerin işlendiği tesisler:	
	i. Sıcak haddehaneler	Saatte 20 ton ve üzeri ham çelik kapasiteli
	ii. Çekiçli demirhaneler (şahmerdanlı tesisleri)	Kullanılan kalorifik gücün 20 MW'nin üzerinde olduğu çekiç başına 50 kilojul ve üzeri enerjili
	iii. Koruyucu ergimiş metal ile kaplamaların uygulanması	Saatte 2 ton ve üzeri ham çelik girdili
(d)	Demir içeren metal dökümhaneleri	Günlük 20 ton ve üzeri üretim kapasiteli
(e)	Demir dışı metallerin işlendiği tesisler:	
	i. Metalurjik, kimyasal veya elektrolitik işlemlerle cevherden, konsantreden veya ikincil hammaddelerden demir içermeyen ham metal üretimi	*
	ii. Geri kazanılan ürünler de dahil olmak üzere, demir içermeyen metallerin alaşımlama da dahil eritilmesi (rafine etme, dökümhanede döküm, vb.)	Kurşun ve kadmiyum için günlük 4 ton ve üzeri veya diğer tüm metaller için günlük 20 ton ve üzeri eritme kapasiteli
(f)	Elektrolitik veya kimyasal bir işlem kullanılarak metaller ve plastik malzemelerin yüzeylerinin işlendiği tesisler	İşlem tank hacmi 30 m ³ ve üzeri
3.	Mineral/Maden sanayisi	
(a)	Yeraltı madenciligi ve ilgili faaliyetler	*
(b)	Açık maden ve taş ocağı işletmeciliği	25 hektar ve üzeri yüz ölçümlü çıkarma faaliyetine konu alana sahip
(c)	Aşağıdakilerin üretildiği tesisler:	
	i. Döner fırınlarda çimento klinkeri	Günlük 500 ton ve üzeri üretim kapasiteli
	ii. Döner fırınlarda kireç	Günlük 50 ton ve üzeri üretim kapasiteli

Sayı	Faaliyet	Kapasite Eşiği
	iii. Diğer fırınlarda çimento klinkeri veya kireç	Günlük 50 ton ve üzeri üretim kapasiteli
(d)	Asbest üretilen ve asbest bazlı ürünlerin imal edildiği tesisler	*
(e)	Cam elyafı dahil olmak üzere cam imal edilen tesisler	Günlük 20 ton ve üzeri eritme kapasiteli
(f)	Mineral elyafların üretimi de dahil olmak üzere mineral maddelerin ergitildiği tesisler	Günlük 20 ton ergitme kapasiteli
(g)	Pişirme yoluyla seramik ürünlerin; özellikle çatı kiremitleri, tuğlalar, ısıya dayanıklı tuğlaları, fayans, dayanıklı kap veya porselenin imal edildiği tesisler	Günlük 75 ton ve üzeri üretim kapasiteli veya 4 m ³ ve üzeri fırın kapasiteli ve fırın başına 300 kg/m ³ ve üzeri yerleştirme yoğunluklu
4.	Kimya sanayisi	
(a)	Aşağıdakiler gibi temel organik kimyasalların endüstriyel ölçekte üretildiği kimyasal tesisler:	
	i. Basit hidrokarbonlar (doğrusal veya halkalı, doymuş veya doymamış, alifatik veya aromatik)	*
	ii. Alkoller, aldehytlar, ketonlar, karboksilik asitler, esterler, asetatlar, eterler, peroksitler, epoksi reçineler gibi oksijen içeren hidrokarbonlar	*
	iii. Sülfürlü hidrokarbonlar	*
	iv. Aminler, amitler, azotlu bileşikler, nitro veya nitrat bileşikler, nitriller, siyanatlar, izosiyanatlar gibi azotlu hidrokarbonlar	*
	v. Fosfor içeren hidrokarbonlar	*
	vi. Halojenik hidrokarbonlar	*
	vii. Organometalik bileşikler	*
	viii. Temel plastik malzemeler (polimerler, sentetik elyaflar ve selüloz bazlı elyaflar)	*
	ix. Sentetik kauçuklar	*
	x. Boyalar ve pigmentler	*
	xi. Yüzey aktif maddeleri ve sürfaktanlar	*
(b)	Aşağıdakiler gibi temel inorganik kimyasalların endüstriyel ölçekte üretildiği kimyasal tesisler:	
	i. Amonyak, klor veya hidrojen klorür, florür veya hidrojen florür, karbon oksitler, sülfür bileşikler, nitrojen oksitler, hidrojen, sülfür dioksit, karbonil klorür gibi gazlar	*
	ii. Kromik asit, hidroflorik asit, fosforik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, sülfürik asit, oleum, kükürtlü asitler gibi asitler	*
	iii. Amonyum hidroksit, potasyum hidroksit, sodyum hidroksit gibi bazlar	*
	iv. Amonyum klorür, potasyum klorat, potasyum karbonat, sodyum karbonat, perborat, gümüş nitrat gibi tuzlar	*
	v. Kalsiyum karpit, silikon, silikon karpit gibi metal olmayan maddeler, metal oksitler veya diğer inorganik bileşikler	*
(c)	Fosfor, azot veya potasyum bazlı suni gübrelerin (basit veya bileşik suni gübreler) endüstriyel ölçekte üretildiği kimyasal tesisler	*

Sayı	Faaliyet	Kapasite Eşiği
(d)	Temel bitki sağlığı ürünleri ve biyosidlerin endüstriyel ölçekte üretildiği kimyasal tesisler	*
(e)	Kimyasal veya biyolojik işlemlerin uygulanması ile temel eczacılık ürünlerinin endüstriyel ölçekte üretildiği tesisler	*
(f)	Patlayıcıların ve piroteknik ürünlerin endüstriyel ölçekte üretildiği tesisler	*
5.	Atık ve atıksu yönetimi	
(a)	Tehlikeli atıkların geri kazanımı veya bertaraf edilmesi için kullanılan tesisler	Günlük 10 ton ve üzeri atık kabul kapasiteli
(b)	Tehlikesiz atıkların yakılarak bertaraf edildiği tesisler	Saatte 3 ton ve üzeri kapasiteli
(c)	Tehlikesiz atıkların bertaraf (yakma hariç) edildiği tesisler	Günlük 50 ton ve üzeri kapasiteli
(d)	Düzenli depolama sahaları (inert atıkların düzenli depolama sahaları ile bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce tamamen kapatılmış olan veya kapatma sonrası bakım süreci sona ermiş olan düzenli depolama sahaları hariç)	Günlük 10 ton ve üzeri atık kabul kapasiteli veya toplam 25000 ton ve üzeri kapasiteye sahip
(e)	Ölü hayvanların ve hayvan atıklarının bertaraf edildiği veya geri dönüşümünün yapıldığı tesisler	Günlük 10 ton ve üzeri işleme kapasiteli
(f)	Kentsel atıksu arıtma tesisleri	100000 ve üzeri eşdeğer nüfus kapasiteli
(g)	Bağımsız olarak işletilen ve bu Ek'teki bir veya birden fazla faaliyete hizmet veren endüstriyel atık su arıtma tesisleri	Günlük 10.000 m ³ ve üzeri kurulu kapasiteli
6.	Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	
(a)	Odun veya benzeri lifli malzemelerden kağıt hamurunun üretildiği endüstriyel tesisler	*
(b)	Kağıt, karton ve diğer birincil ahşap ürünlerinin (sunta, odun lifi levha ve kontrplak gibi) üretildiği endüstriyel tesisler	Günlük 20 ton ve üzeri üretim kapasiteli
(c)	Ahşap ve ahşap ürünlerinin kimyasal maddelerle korunmasına yönelik işlemler yapan endüstriyel tesisler	Günlük 50 m ³ ve üzeri üretim kapasiteli
7.	Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	
(a)	Aşağıdakilerin yoğun olarak yetiştiriciliğinin yapıldığı tesisler:	
	i. Kümes hayvanları	40000 ve üzeri kümes hayvanı kapasiteli
	ii. Domuz	2000 baş ve üzeri domuz üretim (30 kg üzeri) kapasiteli
	iii. Dişi domuz	750 baş ve üzeri dişi domuz kapasiteli
(b)	Yoğun su ürünleri yetiştiriciliği	Yıllık 1000 ton ve üzeri balık veya kabuklu deniz ürünleri üretim kapasiteli
8.	Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	
(a)	Mezbahalar	Günlük 50 ton ve üzeri karkas üretim kapasiteli
(b)	Aşağıdakilerden gıda ve içecek üretimine yönelik işleme ve arıtma:	
	i. Hayvansal ürün (süt dışında)	Günlük 75 ton ve üzeri nihai ürün üretim kapasiteli

Sayı	Faaliyet	Kapasite Eşği
	ii. Bitkisel hammaddeler	Günlük 300 ton ve üzeri nihai ürün üretim kapasiteli (üç aylık ortalama değer)
(c)	Çiğ sütün işlenmesi	Günlük 200 ton ve üzeri süt kabul kapasiteli (yıllık ortalama değer)
9.	Diğer faaliyetler	
(a)	Elyaf veya tekstil ön işleme (yıkama, ağartma, merserizasyon gibi işlemler) veya boyanması için kullanılan tesisler	Günlük 10 ton ve üzeri işleme kapasiteli
(b)	Post ve deri tabaklama tesisleri	Günlük 12 ton ve üzeri nihai ürün işleme kapasiteli
(c)	Özellikle giydirme, baskılama, kaplama, yağ temizleme, su geçirmez hale getirme, haşıl, boyama, temizleme veya emdirme için madde, nesne veya ürünlere organik çözeltiler kullanılarak yüzey işleme yapıldığı tesisler	Saatte 150 kg ve üzeri veya yıllık 200 ton ve üzeri tüketim kapasiteli
(d)	Yakma veya grafitlendirme yoluyla karbon (sert-yüksek ısıda pişirilmiş kömür) veya elektro-grafit üretilen tesisler	*
(e)	Gemi yapımı, boyanması veya boyasının çıkartılmasına yönelik tesisler	100 m ve üzeri uzunluktaki gemi kapasiteli

(*) Hiç bir eşik kapasitesinin geçerli olmadığını gösterir (bütün tesisler raporlamaya tabidir).

Ek – 2
Tesisin KSTK Sistemine Kayıt Olması

Sıra	Tesis Tanımlama Bilgileri
1	Ana şirketin adı
2	Tesisin adı
3	Tesisin vergi numarası
4	*İl
5	*İlçe
6	*Cadde / sokak adı
7	*Bina numarası
8	*Posta kodu
9	*Tesis konumunun koordinatları
10	Nehir havza bölgesi
11	NACE kodu
12	Tesisin ana ekonomik faaliyeti
13	Tesisin çevre izni numarası
14	Tesisin çevre izni başlangıç tarihi
15	Tesisin çevre izni bitiş tarihi
16	İzinden muaf tesisler için izin muafiyet yazısının kopyası
17	Tesisin üretim kapasitesi
18	Tesis kayıt detaylarını dolduran kişinin adı-soyadı ve tesisteki görevi ile iletişim bilgileri

* Tesis adres bilgileri yazılmalıdır.

Bu Yönetmeliğin Ek – 1’inde verilen kodlama sistemi ve varsa EKÖK kodu kullanılarak bütün faaliyetler listelenir.		
Faaliyet	Ek – 1 kodu	EKÖK kodu (varsa)
Ana Ek – 1 Faaliyeti		
İlave Faaliyet 1		
İlave Faaliyet 2		
İlave Faaliyet 3		
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam ediniz.</i>		

Ek – 3
Raporlanacak Kirleticiler ve Veri Yayımlama Eşiği Değerlerinin Listesi

Birkaç kirleticisi kategorisine giren kirleticilerin salımı, bu kategorilerin her biri için ayrı ayrı rapor edilir.

Kirleticisi Kategorisi Numarası	CAS No	Raporlanacak Kirleticiler (¹)	Veri Yayımlama Eşiği Değerleri (Sütun 1)		
			Havaya (Sütun 1a) kg/yıl	Suya (Sütun 1b) kg/yıl	Toprağa (Sütun 1c) kg/yıl
1	74-82-8	Metan (CH ₄)	100 000	- (²)	-
2	630-08-0	Karbonmonoksit (CO)	500 000	-	-
3	124-38-9	Karbondioksit (CO ₂)	100 milyon	-	-
4		Hidroflorokarbonlar (HFC) (³)	100	-	-
5	10024-97-2	Nitröz oksit (N ₂ O)	10 000	-	-
6	7664-41-7	Amonyak (NH ₃)	10 000	-	-
7		Metan olmayan uçucu organik bileşikler (NMVOC)	100 000	-	-
8		Azot oksitler (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-
9		Perflorokarbonlar (PFC) (⁴)	100	-	-
10	2551-62-4	Kükürt hekzaflorür (SF ₆)	50	-	-
11		Kükürt oksitler (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-
12		Toplam Azot	-	50 000	50 000
13		Toplam Fosfor	-	5 000	5 000
14		Hidrokloroflorokarbonlar (HCFC) (⁵)	1	-	-
15		Kloroflorokarbonlar (CFC) (⁶)	1	-	-
16		Halonlar (⁷)	1	-	-
17		Arsenik ve bileşikleri (As olarak) (⁸)	20	5	5
18		Kadmiyum ve bileşikleri (Cd olarak) (⁸)	10	5	5
19		Krom ve bileşikleri (Cr olarak) (⁸)	100	50	50
20		Bakır ve bileşikleri (Cu olarak) (⁸)	100	50	50
21		Civa ve bileşikleri (Hg olarak) (⁸)	10	1	1

Kirlenici Kategori Numarası	CAS No	Raporlanacak Kirleniciler (¹)	Veri Yayımlama Eşiği Değerleri (Sütun 1)		
			Havaya (Sütun 1a) kg/yıl	Suya (Sütun 1b) kg/yıl	Toprağa (Sütun 1c) kg/yıl
22		Nikel ve bileşikleri (Ni olarak) (⁸)	50	20	20
23		Kurşun ve bileşikleri (Pb olarak) (⁸)	200	20	20
24		Çinko ve bileşikleri (Zn olarak) (⁸)	200	100	100
25	15972-60-8	Alaklor	-	1	1
26	309-00-2	Aldrin	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazin	-	1	1
28	57-74-9	Klordan	1	1	1
29	143-50-0	Klordekon	1	1	1
30	470-90-6	Klorfenvinfos	-	1	1
31	85535-84-8	Kloro alkanlar, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1
32	2921-88-2	Klorprifos	-	1	1
33	50-29-3	DDT	1	1	1
34	107-06-2	1,2-dikloroetan (EDC)	1 000	10	10
35	75-09-2	Diklorometan (DCM)	1 000	10	10
36	60-57-1	Dieldrin	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1
38	115-29-7	Endosülfan	-	1	1
39	72-20-8	Endrin	1	1	1
40		Halojenli organik bileşikler (AOX olarak) (⁹)	-	1 000	1 000
41	76-44-8	Heptaklor	1	1	1
42	118-74-1	Hekzaklorobenzen (HCB)	10	1	1
43	87-68-3	Hekzaklorobütadien (HCBD)	-	1	1
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-hekzaklorosikloheksan (HCH)	10	1	1
45	58-89-9	Lindan	1	1	1
46	2385-85-5	Mireks	1	1	1
47		PCDD+PCDF (dioksinler+furanlar) (Teq olarak) (¹⁰)	0,0001	0,0001	0,0001
48	608-93-5	Pentaklorobenzen	1	1	1
49	87-86-5	Pentaklorofenol (PCP)	10	1	1

Kirlenici Kategori Numarası	CAS No	Raporlanacak Kirleniciler ⁽¹⁾	Veri Yayınlama Eşiği Değerleri (Sütun 1)		
			Havaya (Sütun 1a) kg/yıl	Suya (Sütun 1b) kg/yıl	Toprağa (Sütun 1c) kg/yıl
50	1336-36-3	Poliklorlu bifeniller (PCB)	0,1	0,1	0,1
51	122-34-9	Simazin	-	1	1
52	127-18-4	Tetrakloroetilen (PER)	2 000	10	-
53	56-23-5	Tetraklorometan (TCM)	100	1	-
54	12002-48-1	Triklorobenzenler (TCB) (tüm izomerleri)	10	1	-
55	71-55-6	1,1,1-trikloroetan	100	-	-
56	79-34-5	1,1,2,2-tetrakloroetan	50	-	-
57	79-01-6	Trikloroetilen	2 000	10	-
58	67-66-3	Triklorometan	500	10	-
59	8001-35-2	Toksafen	1	1	1
60	75-01-4	Vinil klorür	1 000	10	10
61	120-12-7	Antrasen	50	1	1
62	71-43-2	Benzen	1 000	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾
63		Bromlu difenileterler (PBDE) ⁽¹²⁾	-	1	1
64		Nonilfenol ve nonilfenol etoksilatlar (NP/NPE)	-	1	1
65	100-41-4	Etil benzen	-	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾
66	75-21-8	Etilen oksit	1 000	10	10
67	34123-59-6	İzoproturon	-	1	1
68	91-20-3	Naftalin	100	10	10
69		Organokalay bileşikleri (toplam Sn olarak)	-	50	50
70	117-81-7	Di-(2-etil heksil) ftalat (DEHP)	10	1	1
71	108-95-2	Fenoller (Toplam C olarak) ⁽¹³⁾	-	20	20
72		Polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH) ⁽¹⁴⁾	50	5	5
73	108-88-3	Toluen	-	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾
74		Tribütilkalay ve bileşikleri ⁽¹⁵⁾	-	1	1
75		Trifenilkalay ve bileşikleri ⁽¹⁶⁾	-	1	1

Kirlenici Kategori Numarası	CAS No	Raporlanacak Kirleniciler ⁽¹⁾	Veri Yayımlama Eşiği Değerleri (Sütun 1)		
			Havaya (Sütun 1a) kg/yıl	Suya (Sütun 1b) kg/yıl	Toprağa (Sütun 1c) kg/yıl
76		Toplam organik karbon (TOC) (toplam C veya KOİ/3 olarak)	-	50 000	-
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1
78	1330-20-7	Ksilenler ⁽¹⁷⁾	-	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾	200 (BTEX olarak) ⁽¹¹⁾
79		Klorürler (toplam Cl olarak)	-	2 milyon	2 milyon
80		Klor ve anorganik bileşikler (HCl olarak)	10 000	-	-
81	1332-21-4	Asbest	1	1	1
82		Siyanürler (toplam CN olarak)	-	50	50
83		Florürler (toplam F olarak)	-	2 000	2 000
84		Flor ve anorganik bileşikleri (HF olarak)	5 000	-	-
85	74-90-8	Hidrojen siyanür (HCN)	200	-	-
86		Partikül madde (PM ₁₀)	50 000	-	-
87	1806-26-4	Oktilfenoller ve oktilfenol etoksilatlar	-	1	-
88	206-44-0	Floranten	-	1	-
89	465-73-6	İzodrin	-	1	-
90	36355-1-8	Hekzabromobifenil	0,1	0,1	0,1
91	191-24-2	Benzo(g,h,i)perilen	-	1	-

⁽¹⁾ Aksi belirtilmediği sürece Ek-3'te listelenen tüm kirleniciler, kirlenicinin toplam kütlesi yada kirlenicinin bir kimyasal madde grubu olması halinde grubun toplam kütlesi şeklinde rapor edilir.

⁽²⁾ Tire işareti (-), söz konusu kirlenicinin, tire işaretinin bulunduğu alıcı ortam için raporlama ihtiyacı olmadığını göstermektedir.

⁽³⁾ Hidrojen florokarbonların toplam kütlesi; HFC23, HFC32, HFC41, HFC4310mcc, HFC125, HFC134, HFC134a, HFC152a, HFC143, HFC143a, HFC227ea, HFC236fa, HFC245ca, HFC365mfc'nin toplamıdır.

⁽⁴⁾ Perflorokarbonların toplam kütlesi; CF₄, C₂F₆, C₃F₈, C₄F₁₀, c-C₄F₈, C₅F₁₂, C₆F₁₄'ün toplamıdır.

⁽⁵⁾ Aşağıdaki izomerleri de dahil olmak üzere maddelerin toplam kütleleri:

No	Adı	Kimyasal Sembol
1	Dikloroflorometan	CHFCl ₂ (HCFC-21)
2	Klorodiflorometan	CHF ₂ Cl (HCFC-22)
3	Floroklorometan	CH ₂ FCl (HCFC-31)
4	Tetraklorofloroetan	C ₂ HFCl ₄ (HCFC-121)
5	Triklorodifloroetan	C ₂ HF ₂ Cl ₃ (HCFC-122)
6	Diklorotrifloroetan	C ₂ HF ₃ Cl ₂ (HCFC-123)
7	Monoklorotetrafloroetan	C ₂ HF ₄ Cl (HCFC-124)
8	Triklorofloroetan	C ₂ H ₂ FCl ₃ (HCFC-131)

No	Adı	Kimyasal Sembol
9	Diklorodifloroetan	C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂ (HCFC-132)
10	Monoklorotrifloroetan	C ₂ H ₂ F ₃ Cl (HCFC-133)
11	Diklorofloroetan	C ₂ H ₃ FCl ₂ (HCFC-141)
12	Diklorofloroetan	CH ₃ CFCl ₂ (HCFC-141b)
13	Monoklorodifloroetan	C ₂ H ₃ F ₂ Cl (HCFC-142)
14	Monoklorodifloroetan	CH ₃ CF ₂ Cl (HCFC-142b)
15	Klorofloroetan	C ₂ H ₄ FCl (HCFC-151)
16	Hekzaklorofloropropan	C ₃ HFCl ₆ (HCFC-221)
17	Pentaklorodifloropropan	C ₃ HF ₂ Cl ₅ (HCFC-222)
18	Tetraklorotrifloropropan	C ₃ HF ₃ Cl ₄ (HCFC-223)
19	Triklorotetrafloropropan	C ₃ HF ₄ Cl ₃ (HCFC-224)
20	Dikloropentafloropropan	C ₃ HF ₅ Cl ₂ (HCFC-225)
21	Dikloropentafloropropan	CF ₃ CF ₂ CHCl ₂ (HCFC-225ca)
22	Dikloropentafloropropan	CF ₂ ClCF ₂ CHClF (HCFC-225cb)
23	Monokloroheksafloropropan	C ₃ HF ₆ Cl (HCFC-226)
24	Pentaklorofloropropan	C ₃ H ₂ FCl ₅ (HCFC-231)
25	Tetraklorodifloropropan	C ₃ H ₂ F ₂ Cl ₄ (HCFC-232)
26	Triklorotrifloropropan	C ₃ H ₂ F ₃ Cl ₃ (HCFC-233)
27	Diklorotetrafloropropan	C ₃ H ₂ F ₄ Cl ₂ (HCFC-234)
28	Monokloropentafloropropan	C ₃ H ₂ F ₅ Cl (HCFC-235)
29	Tetraklorofloropropan	C ₃ H ₃ FCl ₄ (HCFC-241)
30	Triklorodifloropropan	C ₃ H ₃ F ₂ Cl ₃ (HCFC-242)
31	Diklorotrifloropropan	C ₃ H ₃ F ₃ Cl ₂ (HCFC-243)
32	Monoklorotetrafloropropan	C ₃ H ₃ F ₄ Cl (HCFC-244)
33	Triklorofloropropan	C ₃ H ₄ FCl ₃ (HCFC-251)
34	Diklorodifloropropan	C ₃ H ₄ F ₂ Cl ₂ (HCFC-252)
35	Monoklorotrifloropropan	C ₃ H ₄ F ₃ Cl (HCFC-253)
36	Diklorofloropropan	C ₃ H ₅ FCl ₂ (HCFC-261)
37	Monoklorodifloropropan	C ₃ H ₅ F ₂ Cl (HCFC-262)
38	Monoklorofloropropan	C ₃ H ₆ FCl (HCFC-271)

(⁶) Aşağıdaki izomerleri de dahil olmak üzere maddelerin toplam kütleleri:

No	Adı	Kimyasal Sembol
1	Trikloroflorometan	CFCl ₃ (CFC-11)
2	Diklorodiflorometan	CF ₂ Cl ₂ (CFC-12)
3	Triklorotrifloroetan	C ₂ F ₃ Cl ₃ (CFC-113)
4	Diklorotetrafloroetan	C ₂ F ₄ Cl ₂ (CFC-114)
5	Kloropentafloroetan	C ₂ F ₅ Cl (CFC-115)
6	Klorotriflorometan	CF ₃ Cl (CFC-13)
7	Pentaklorofloroetan	C ₂ FCl ₅ (CFC-111)
8	Tetraklorodifloroetan	C ₂ F ₂ Cl ₄ (CFC-112)
9	Heptaklorofloropropan	C ₃ FCl ₇ (CFC-211)
10	Hekzaklorodifloropropan	C ₃ F ₂ Cl ₆ (CFC-212)
11	Pentaklorotrifloropropan	C ₃ F ₃ Cl ₅ (CFC-213)
12	Tetraklorotetrafloropropan	C ₃ F ₄ Cl ₄ (CFC-214)
13	Trikloropentafloropropan	C ₃ F ₅ Cl ₃ (CFC-215)
14	Dikloroheksafloropropan	C ₃ F ₆ Cl ₂ (CFC-216)
15	Kloroheptafloropropan	C ₃ F ₇ Cl (CFC-217)

(⁷) İzomerleri de dahil olmak üzere CF₂BrCl (halon-1211), CF₃Br (halon-1301), C₂F₄Br₂ (halon-2402), CCl₄ (karbon tetraklorür)'ün toplam kütlesi.

(⁸) Tüm metaller salım içerisindeki tüm kimyasal formlarda yer alan elementlerin toplam kütlesi olarak raporlanır.

(⁹) Aktif karbona tutunabilen tüm halojenli organik bileşikler, klorür olarak ifade edilir.

(¹⁰) I-TEQ olarak ifade edilir (Toksik eşdeğer).

(¹¹) BTEX (benzen, toluen, etil benzen ve ksilen parametrelerinin toplamı) eşik değeri aşıldığında kirleticiler tek tek raporlanır.

- (¹²) Bromlu difenileterlerin toplam kütlesi: penta-BDE, okta-BDE, deka-BDE'nin toplamıdır.
- (¹³) Fenoller ve basit süstitüe olmuş fenollerin toplam kütlesi toplam karbon olarak ifade edilir.
- (¹⁴) Polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH) havaya salımlarında benzo(a)piren (50-32-8), benzo(b)floroanten (205-99-2), benzo(k)floroanten (207-08-9), inden(1,2,3-cd)piren (193-39-5) olarak ölçülerek raporlanır.
- (¹⁵) Tribütilkalay bileşiklerinin toplam kütlesi tribütilkalayın toplam kütlesi olarak ifade edilir.
- (¹⁶) Trifenilkalay bileşiklerinin toplam kütlesi trifenilkalayın toplam kütlesi olarak ifade edilir.
- (¹⁷) Ksilenin toplam kütlesi (ortoksilen, metaksilen, paraksilen)

TASLAK

Ek – 4
İşletmeciler Tarafından Kirleticilerin Salım ve Taşımalarının Raporlanmasında
Kullanılacak Format

Kısım A-1: Halkın erişimine sunulacak olan zorunlu bilgiler

Sıra	Tesis Tanımlama Bilgileri
1	Raporlama yılı
2	Ana şirketin adı
3	Tesisin adı
4	Tesisin KSTK kimlik numarası
5	İl
6	İlçe / mahalle
7	Cadde / sokak adı
8	Bina numarası
9	Posta kodu
10	Ülke
11	Tesis konumunun koordinatları
12	Nehir havza bölgesi
13	NACE kodu
14	Tesisin ana ekonomik faaliyeti

Kısım A-2: Halkın erişimine sunulmayacak olan zorunlu bilgiler

15	KSTK Raporunu dolduran kişinin adı-soyadı ve tesisteki görevi
16	Tesisin raporlama yılındaki üretim hacmi
17	Tesiste yer alan teknik birim sayısı
18	Raporlama yılındaki toplam çalışma saati
19	Raporlama yılındaki personel sayısı
20	Raporlama yılındaki elektrik tüketimi (yıllık kW)
21	Raporlama yılındaki doğal gaz tüketimi (yıllık bin m ³)
22	Raporlama yılındaki su tüketimi (yıllık bin m ³)
23	Tesisin kullandığı suyun kaynağı

Kısım A-3: Halkın erişimine sunulacak olan isteğe bağlı bilgiler

24	Tesisin veya ana şirketin internet sitesi adresi ile uyguladığı çevre ile ilgili yönetim sistemleri vb. diğer ilave bilgileri vermek için kullanılır
----	--

Kısım B: Halkın erişimine sunulacak olan zorunlu bilgiler

Bu Yönetmeliğin Ek – 1’inde verilen kodlama sistemi ve varsa EKÖK kodu kullanılarak bütün faaliyetleri listelenir.		
Faaliyet	Ek – 1 kodu	EKÖK kodu (varsa)
Ana Ek – 1 Faaliyeti		
İlave Faaliyet 1		
İlave Faaliyet 2		
İlave Faaliyet 3		
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam</i>		

ediniz.

Kısım C: Bu Yönetmeliğin Ek-3'ündeki veri yayımlama eşik değerlerini aşması durumunda halkın erişimine sunulacak olan zorunlu bilgiler

Havaya yapılan salımlar

Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde listelenen her bir kirletici için tesisin havaya yaptığı salım miktarları raporlanır. Raporlanan her bir kirleticinin miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan her bir kirleticinin miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır. Raporlanan her bir kirletici için kg/yıl cinsinden toplam kirletici miktarı belirtilir. Raporlanan her bir kirleticinin toplam miktarının içerisinde varsa kg/yıl cinsinden kazara salımının miktarı da belirtilir.

Ek – 3 kirletici kategori numarası	Kirletici adı	Kirleticinin toplam miktarı (kg/yıl)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot	Kirleticinin kazara salımının miktarı (kg/yıl)
Kirletici 1					
Kirletici 2					
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>					

Suya yapılan salımlar

Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde listelenen her bir kirletici için tesisin suya yaptığı salım miktarları raporlanır. Raporlanan her bir kirleticinin miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan her bir kirleticinin miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır. Raporlanan her bir kirletici için kg/yıl cinsinden toplam kirletici miktarı belirtilir. Raporlanan her bir kirleticinin toplam miktarının içerisinde varsa kg/yıl cinsinden kazara salımının miktarı da belirtilir.

Ek – 3 kirletici kategori numarası	Kirletici adı	Kirleticinin toplam miktarı (kg/yıl)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot	Kirleticinin kazara salımının miktarı (kg/yıl)
Kirletici 1					
Kirletici 2					
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>					

Toprağa yapılan salımlar

Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde listelenen her bir kirletici için tesisin toprağa yaptığı salım miktarları raporlanır. Raporlanan her bir kirleticinin miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan her bir kirleticinin miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır. Raporlanan her bir kirletici için

kg/yıl cinsinden toplam kirletici miktarı belirtilir. Raporlanan her bir kirleticinin toplam miktarının içerisinde varsa kg/yıl cinsinden kazara salımının miktarı da belirtilir.

Ek – 3 kirletici kategori numarası	Kirletici adı	Kirleticinin toplam miktarı (kg/yıl)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot	Kirleticinin kazara salımının miktarı (kg/yıl)
Kirletici 1					
Kirletici 2					
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>					

Atıksudaki kirleticilerin tesis dışına taşınması

Bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde listelenen her bir kirletici için tesisin, kanalizasyon sistemleri aracılığı ile yapılan taşımalar da dahil olmak üzere, atıksu arıtımına gönderdiği atıksudaki kirletici miktarları raporlanır. Raporlanan her bir kirleticinin miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan her bir kirleticinin miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır. Raporlanan her bir kirletici için kg/yıl cinsinden toplam kirletici miktarı belirtilir.

Ek – 3 kirletici kategori numarası	Kirletici adı	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot	Kirleticinin toplam miktarı (kg/yıl)
Kirletici 1				
Kirletici 2				
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>				

Atıksudaki kirleticilerin tesis dışına taşınması (Devamı)

Kanalizasyon sistemleri aracılığı ile yapılan taşımalar da dahil olmak üzere, tesis dışına taşınan atıksu miktarları; atıksu arıtma tesisinin adı, adresi ve bulunduğu nehir havzası bilgisini de içerecek şekilde raporlanır.

Atıksu miktarı (binm ³)	Atıksu Arıtma Tesisinin Adı	Atıksu Arıtma Tesisinin Adresi	Nehir Havzası
Atıksu miktarı 1			
Atıksu miktarı 2			
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>			

Yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların tesis dışına taşınması (Türkiye sınırları içerisinde taşıma)

Yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların Türkiye sınırları içinde gerçekleştirilen taşımalarının miktarı, geri kazanım ve bertaraf için ayrı ayrı olacak şekilde ton/yıl olarak bildirilir. Taşınması raporlanan atığın miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama

(H) yolu ile raporlanan atığın miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır.			
Atık Miktarı (ton/yıl)	Atık İşlemi (R veya D)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot
	Geri kazanım (R)		
	Bertaraf (D)		

Yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların tesis dışına taşınması (Türkiye sınırları dışına taşıma)

Yıllık toplam miktarı 2 tonu aşan tehlikeli atıkların **Türkiye sınırları dışına** gerçekleştirilen taşımalarının miktarı, geri kazanım ve bertaraf için ayrı ayrı olacak şekilde ton/yıl olarak bildirilir. Taşınması raporlanan atığın miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan atığın miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır. Tehlikeli atığın sınırlar ötesi hareketleri için geri kazanım veya bertaraf firmasının adı ve adresi ile geri kazanım veya bertaraf etme işleminin yapıldığı yer belirtilir.

Atık Miktarı (ton/yıl)	Atık İşlemi (R veya D)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot	Geri kazanım veya bertaraf firmasının adı	Geri kazanım veya bertaraf firmasının adresi	Fiili geri kazanım veya bertaraf etme yerinin adresi
	Geri kazanım (R)					
	Bertaraf (D)					
<i>Gerekirse yeni satır ekleyerek devam edilir.</i>						

Yıllık toplam miktarı 2000 tonu aşan tehlikesiz atıkların tesis dışına taşınması

Yıllık toplam miktarı 2000 tonu aşan tehlikesiz atıkların taşımalarının miktarı, geri kazanım ve bertaraf için ayrı ayrı olacak şekilde ton/yıl olarak bildirilir. Taşınması raporlanan atığın miktarını belirlemek için Ölçüm (Ö), Hesaplama (H) veya Tahmin (T) yöntemlerinden hangisi uygulandıysa belirtilir. Ölçüm (Ö) veya hesaplama (H) yolu ile raporlanan atığın miktarlarını tespit etmek için kullanılan analitik metot veya hesaplama metodu açıklanır.

Atık Miktarı (ton/yıl)	Atık İşlemi (R veya D)	Yöntem (Ö veya H veya T)	Veri elde etmek için kullanılan metot
	Geri kazanım (R)		
	Bertaraf (D)		

Kısım D: Zorunlu beyanname

Beyanname
Bu raporda verilen bilgilerin tam ve doğru olduğunu onaylıyor; beyan edilen bilgileri doğrulamak adına, talep edilen bilgi ve belgeleri talep edilen zaman içerisinde sunacağımı

kabul ediyorum.

Yanlış ve eksik bilgi vermenin 2872 sayılı Çevre Kanununun 26 ncı maddesi kapsamında suç olduğunu biliyorum.

İmza

Adı Soyadı

Unvanı

Tarih

TASLAK

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		Teklif
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif*
Madde x Taslak Madde, üzerinde bir değişiklik yapılmadan bu sütuna yazılmalıdır.	Görüş ve öneriler yazılmalı, özellikle teklif edilen değişikliğin sebebi açıklanmalıdır.	Madde x Madde üzerinde yapılacak değişiklikler ilgili taslak madde üzerinde yapılmalıdır. Çıkması teklif edilen kelimelerin, ve/veya cümlelerin üstü çizilmeli ve kırmızı renk ile renklendirilmelidir. Eklemeler de aynı şekilde kırmızı renk ile renklendirilmelidir.
Madde y		Teklif içermeyen görüş ve öneriler taslağın geneli bölümüne eklenmelidir.
ÖRNEK MADDE 21: Bu Yönetmelik hükümleri yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.	Görüşler, öneriler ve teklifin gerekçeleri	ÖRNEK MADDE 21: Bu Yönetmelik hükümleri yayımlandığı tarihte yayılandıktan iki yıl sonra yürürlüğe girer.

*Teklif yapılırken; taslak metin teklif kısmına eklenerek düzenleme taslak metin üzerinde yapılmalı. Çıkarılan kelime/cümlelerin üzeri çizilmeli ve kırmızı renk ile, eklenen maddeler kırmızı renk ile düzenlenmelidir.